

FESTIVAL
NITS DE CLÀSSICA

BENJAMIN ALARD

26-27-28/06

FUNDACIÓ AUDITORI PALAU DE CONGRESSOS GIRONA

Dimecres 26 de juny. Museu d'Art (1er Llibre)
Dijous 27 de juny. Museu d'Art (2on Llibre I)
Divendres 28 de juny. Museu d'Art (2on Llibre II)

BENJAMIN ALARD CLAVECÍ

J.S. Bach: *El clavecí ben temprat, BWV 846-893*
(Das wohltemperierte Klavier)

PROGRAMA

Concert 1 - 1er Llibre (1722)

Preludi i fuga XI en Fa major, BWV 856
 Preludi i fuga XII en Fa menor, BWV 857
 Preludi i fuga I en Do major, BWV 846
 Preludi i fuga II en Do menor, BWV 847
 Preludi i fuga XV en Sol major, BWV 860
 Preludi i fuga XVI en Sol menor, BWV 861
 Preludi i fuga V en Re menor, BWV 850
 Preludi i fuga VI en Re menor, BWV 851
 Preludi i fuga XIX en La major, BWV 864
 Preludi i fuga XX en La menor, BWV 865
 Preludi i fuga IX en Mi major, BWV 854
 Preludi i fuga X en Mi menor, BWV 856
 Preludi i fuga XXIII en Si major, BWV 868
 Preludi i fuga XXIV en Si menor, BWV 869

pausa

Preludi i fuga XIII en Fa# major, BWV 858
 Preludi i fuga XIV en Fa# menor, BWV 859
 Preludi i fuga III en Do# major, BWV 848
 Preludi i fuga IV en Do# menor, BWV 849
 Preludi i fuga XVII en La b major, BWV 862
 Preludi i fuga XVIII en Sol# menor, BWV 863
 Preludi i fuga VII en Mi b major, BWV 852
 Preludi VIII en Mi b menor i fuga VIII en Re # menor, BWV 853
 Preludi i fuga XXI en Si b major, BWV 866
 Preludi i fuga XXII en Si b menor, BWV 867

Concert 2 – 2on Llibre I (1744)

Preludi i fuga XI en Fa major, BWV 880
 Preludi i fuga XII en Fa menor, BWV 881
 Preludi i fuga I en Do major, BWV 870
 Preludi i fuga II en Do menor, BWV 871
 Preludi i fuga XV en Sol major, BWV 884
 Preludi i fuga XVI en Sol menor, BWV 885
 Preludi i fuga V en Re menor, BWV 874
 Preludi i fuga VI en Re menor, BWV 875

pausa

Preludi i fuga XIX en La major, BWV 864
 Preludi i fuga XX en La menor, BWV 865
 Preludi i fuga X en Mi menor, BWV 856
 Preludi i fuga IX en Mi major, BWV 854

Concert 3 – 2on Llibre II (1744)

Preludi i fuga XXIII en Si major, BWV 892
 Preludi i fuga XXIV en Si menor, BWV 893
 Preludi i fuga XIII en Fa# major, BWV 882
 Preludi i fuga XIV en Fa# menor, BWV 883
 Preludi i fuga III en Do# major, BWV 872
 Preludi i fuga IV en Do# menor, BWV 873
 Preludi i fuga XVII en La $\flat$ major, BWV 886
 Preludi i fuga XVIII en Sol# menor, BWV 887

pausa

Preludi i fuga VII en Mi $\flat$ major, BWV 876
 Preludi i fuga VIII en Re# menor, BWV 877
 Preludi i fuga XXI en Si $\flat$ major, BWV 890
 Preludi i fuga XXII en Si $\flat$ menor, BWV 891

Música i Divinitat

Oriol Pérez i Treviño, musicòleg i assagista

Els dos llibres de *Das wohltemperierte Klavier (El clavecí ben temprat)*, compostos per Johann Sebastian Bach els anys 1722 i circa 1740 respectivament, constitueixen una de les obres magnes del catàleg bachià. I ho diem amb el respecte absolut per la resta d'aquesta obra musical que sense la seva existència, a judici del filòsof Emil Cioran, «hagués acabat convertint Déu en un personatge de tercera classe».

Històricament s'ha llegit *El clavecí ben temprat* com una de les màximes obres escrites per al teclat i, a vegades, no se l'ha relacionat, excessivament, amb la qüestió que Bach va tenir sempre present tant en el moment de compondre com d'interpretar música: la lloança a Déu i el gaudi de l'ànima.

La primera col·lecció (*Llibre I*) d'*El clavecí ben temprat*, compost el 1722 a la cort d'Anhalt-Köthen, se l'ha vist com la conclusió d'un suposat projecte didàctic que pretenia capacitar a un músic que volgués compondre o volgués tocar el

clavicèmbal. Aquest projecte pedagògic s'havia iniciat amb el *Clavier-Büchlein per a Wilhelm Friedemann Bach* (format per les *Quinze Invencions BWV 772-786* i les *Quinze Simfonies BWV 787-801*), del 1720.

Al marge d'aquest projecte pedagògic, també s'ha insistit d'allò més en el fet que Bach va voler donar una resposta a una dificultat concreta de la música pràctica de l'època: la diferència d'entonació dels sostinguts i els bemolls en els instruments de so fix (clavecí, orgue). Bach va decidir dividir l'escala musical en dotze semitons iguals, i va substituir així molts dels procediments anteriors, de manera que va mostrar les possibilitats expressives i els efectes sonors que produïen algunes d'aquestes “noves” tonalitats.

Aquesta visió tècnica i científica de l'obra, però, sembla oblidar dos aspectes importants: la ja esmentada relació de la música amb la Divinitat i l'episodi viscut dos anys abans de la composició d'aquest primer llibre d'*El clavecí*

ben temprat amb la mort de la seva esposa Maria Barbara, el 7 de juliol de 1720.

Les músiques compostes els anys successius a aquesta mort no es poden comprendre, en absolut, sense l'experiència del dolor viscuda per Johann Sebastian Bach. Entre aquestes peces hi trobem autèntiques obres mestres instrumentals que podrem escoltar en aquest Festival de Nits de Clàssica com ara la *Partita per a violí sol núm.2 BWV 1004*, les *Suites per a violoncel* o el *Llibre I* del *Das wohltempierte Klavier*, que escoltarem en la primera sessió de Benjamin Alard.

De gran interès resulta, en aquest sentit, considerar la suggerent lectura del musicòleg rus Boleslav Yavorsky (1877-1942) que va realitzar uns interessant estudis sobre el conjunt d'aquest Llibre I per veure com al darrere s'hi amagaven multitud de materials musicals que Bach, posteriorment, va usar i/o parodiar per a la composició de diferents cantates religioses, en especial a partir de 1723 quan es va traslladar a Leipzig com a *Kantor*.

Ens trobem, implícitament, al davant d'una obra de concepció religiosa que, com era habitual en la seva inherent tècnica compositiva, trobava el seu primer material de treball/inspiració en el coral luterà. Aquesta tècnica havia estat apresada per Bach gràcies a la seva magistralia i genialitat com a intèrpret i compositor d'orgue.

Bach mai va abandonar la idea que l'essència mateixa de la música constitueix, per se, una entitat religiosa, i, possiblement al darrere de la seva fixació per la revisió, «per fer, gradualment, el que és molt bo, el que és molt millor i el que és perfecte» dient-ho amb paraules del primer biògraf de Bach Johann Nikolaus Forkel, hi havia la ferma creença bachiana de comprendre la composició, com també la interpretació, com una forma d'acostament a Déu, ja que quan «més perfecte és una obra, més a prop de Déu s'està». Possiblement també al darrere de la creació i la compilació d'un nou llibre de «24 Preludis i Fugues» d'*El Clavecí ben temprat*, després d'haver-ne compost un ja l'any

1722, en unes dates que oscil·len entre els anys 1737 i 1744, cal veure-hi l'operació indicada per una autoritat bachiana com Christoph Wolff d'«haver convertit, a la dècada de 1730, el gabinet de composició de Bach en el lloc de treball on una ment creativa explorava, s'autocriticava i es dilatava més que mai».

Podem fer multitud d'especulacions per intentar desxifrar perquè Bach va decidir compondre aquest nou llibre de *Das wohltempierte Klavier*. Al darrere d'això s'hi troba un fet, a voltes força menystingut en la imatge biogràfica general del *Kantor de Leipzig*, i és que amb l'assumpció el març del 1729 de la direcció del Collegium Musicum de Leipzig, progressivament, va intensificar d'allò més la dedicació a la direcció d'aquesta institució i va poder retornar a la composició de música instrumental (Sonates, Concerts, Overtüren) que, des de l'època a la cort d'Anhalt-Köthen, no havia pogut tornar a conrear. I amb aquest conreu, va despuntar amb un gènere orquestral que, certament, Bach

en va ser pioner: el concert per a clavicèmbal.

Possiblement va ser enmig d'aquest desenvolupament com a virtuós de clavicèmbal quan J.S. Bach va poder plantejar-se l'inici de la col·lecció del *Clavier-Übung* que va publicar al llarg dels anys 1731-1741, com també aquesta segona part d'*El clavecí ben temprat* que, tanmateix, hem d'interpretar com una segona entrega més alla moda respecte a la primera entrega composta a la cort d'Anhalt-Köthen.

Gràcies a Benjamin Alard, en aquestes dues sessions del segon llibre d'*El Clavecí ben temprat* serem convidats a escoltar una obra que, malgrat posicionar a Bach com un receptor savi i atent dels nous corrents musicals, mai deixa de realitzar-hi una defensa musico-cèntrica; una visió en la qual la mateixa essència de la música reflecteix i incorpora la realitat última de Déu i l'univers.

BENJAMIN ALARD

La principal passió de Benjamin Alard sempre ha estat la música de J.S. Bach i per la interpretació de les seves obres va ser guardonat amb el primer premi en el Concurs Internacional de clavecí de Bruges l'any 2004.

Era molt jove quan va començar els estudis musicals a la seva ciutat natal, Dieppe, a França. Aviat va sentir atracció per l'orgue i començà al Conservatori de Rouen, on va estudiar amb

Louis Thiry i François Ménissier.

Fou Elizabeth Joyé qui el va introduir al clavecí, i amb ella va estudiar a París abans de continuar, l'any 2003, a l'Schola Cantorum de Basilea, on va treballar amb Jörg-Andreas Bötticher, Jean-Claude Zehnder i Andrea Marcon.

Des de l'any 2005 és l'organista de l'orgue Bernard Aubertin, a l'església de Saint-Louis-en-L'île

de París, on cada temporada organitza un cicle temàtic de concerts sobre Bach (per a orgue, clavecí, formacions de música de cambra i clavicordi).

Actualment, Benjamin Alard reparteix el seu temps entre concerts de clavecí i de música de cambra —tant amb clavecí com en orgue—. Sovint es presenta amb repertori per a dos clavecins, en duet amb el violinista François Fernández i

també amb altres formacions... Regularment és convidat a actuar com a solista en els auditoris més importants, festivals i cicles de música arreu d'Europa, el Japó i Nord-Amèrica.

Des de l'any 2005 és membre de La Petite Bande, un ensemble fundat l'any 1973 per Gustav Leonhardt i Sigiswald Kuijken, i que Benjamin Alard ha dirigit sovint des del clavecí. El músic ha enregistrat pel segell Hortus i té diversos enregistraments de les obres de J.S. Bach pel segell Alfa. Constantment rep elogis per les seves gravacions i han estat guardonat amb nombrosos premis.

En aquests moments Alard es dedica en exclusiva a un projecte de gran volada per al segell Harmonia Mundi: l'enregistrament de la integral de l'obra per a teclat de J.S. Bach, tant per a orgue com per clavecí. El primer volum va aparèixer la primavera del 2018 i el segon - d'un total de 14 volums - va veure la llum l'abril del 2019.

Web oficial: www.benjaminalard.net

... Benjamin Alard busca sobretot la claredat a l'hora d'interpretar Bach?

Així ho declarava al programa I tu, què escoltes?, de Catalunya Música, fa uns mesos. “La música de Bach és molt complicada, i de vegades el públic veu les seves obres massa intel·lectuals, massa difícils. Per això, quan vaig començar a tocar Bach, la cosa més important per a mi a l'hora d'interpretar-lo, tant amb el clavicèmbal com amb l'orgue, era fer-ho de manera molt clara i entenedora”.

... Mozart va transcriure algunes fugues de Bach per a cordes?

El compositor austríac va conèixer la música de Bach o Händel gràcies al diplomàtic i bibliotecari neerlandès Gottfried van Swieten, mecenes de músics com el mateix Mozart, Haydn o Beethoven. Va ser ell qui va permetre accedir a Mozart a El clavecí ben temperat, del qual Mozart va transcriure per a quartet de corda diverses fugues del segon volum. També trobem arranjaments de fugues bachianes en un recull per a trio de corda, tot i que no queda del tot clar que fossin escrits pel geni de Salzburg.

... Pau Casals tocava preludis i fugues de Bach cada dia?

El músic del Vendrell explicava que durant el transcurs de més de vuitanta anys va començar el dia de la mateixa manera. “No com una rutina mecànica, sinó com quelcom

essencial per a la meua vida diària. Vaig cap al piano i toco dos preludis i dues fugues de Bach. No em cap al pensament de fer una altra cosa (...) És una redescoberta del món del qual tinc la joia de formar part. Omple la meua consciència d'admiració davant la vida, tot sentint la increïble meravella de ser home”. I afegia que “Bach, com la naturalesa, és un miracle!”.

... la música d'El clavecí ben temperat' sona més enllà del Sistema Solar?

La versió del pianista Glenn Gould del Preludi núm. 1, del primer volum, va ser una de les músiques triades per formar part del Golden Record, el disc daurat de les Voyager, dues sondes interplanetàries que van ser llançades a l'espai el 1977. La Voyager 1 ja ha sortit del Sistema Solar, i la segona és a punt de fer-ho.

... hi ha una obra per a dues guitarres d'un músic italià que s'inspira en aquesta obra de Bach?

El compositor és Mario Castelnuovo Tedesco (1895-1968) i l'obra porta per títol Les Guitares bien tempérées (Les guitarres ben temperades). Consisteix en un recull de 24 preludis i fugues en 24 tonalitats diferents, majors i menors, i s'inspira obertament en El clavecí ben temperat de Bach. Va ser escrita el 1962 i dedicada al duet de guitarra que formaven Alexandre Lagoya i Ida Presti.

J. S. BACH: THE COMPLETE WORKS FOR KEYBOARD, VOL. 2 (4 CD'S)

Benjamin Alard (clavicèmbal)
CD HARMONIA MUNDI (2019)

J. S. BACH: THE COMPLETE WORKS FOR KEYBOARD, VOL. 1 (3 CD'S)

Benjamin Alard (clavicèmbal)
CD HARMONIA MUNDI (2018)

BACH: CLAVIER ÜBUNG II

Benjamin Alard (clavicèmbal)
CD ALPHA (2011)

BACH: CLAVIER ÜBUNG I

Benjamin Alard (clavicèmbal)
CD ALPHA (2010)

PÀGINA WEB DE BENJAMIN ALARD

benjaminalard.net

ENTREVISTA A BENJAMIN ALARD (CATALUNYA MÚSICA, 2016)

bit.ly/2Knoonw

BENJAMIN ALARD, PROTAGONISTA DEL PROGRAMA 'I TU, QUÈ ESCOLTES?' (CATALUNYA MÚSICA, 2019)

bit.ly/31uiGgj

VIDA Y OBRA DE BACH

John Butt
Traducció: María Condor
300 pàgines
EDICIONES AKAL (2016)

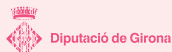
---

festival NITS DE CLÀSSICA

FUNDACIÓ AUDITORI PALAU DE CONGRESSOS GIRONA

Girona
Cultura
Festivals

PATRONS

MECENES

COL·LABORADORS PRINCIPALS

LA VANGUARDIA

AMB EL SUPORT DE

Cat **Música**

md'A Museu d'Art de Girona

MITJANS COL·LABORADORS

EL PUNT AVUI

SEIZ Radio Girona

Diem de Girona

Propers concerts

Dimenge 30 de juny
20h

Claustre de la Catedral
Preu: 20€

**ARTHUR &
LUCAS JUSSEN**
PIANO A QUATRE MANS

Dimarts 2 de juliol
20.30h

Claustre de la Catedral
Preu: 25€

**CHRISTIAN
TETZLAFF**
VIOLÍ

Més informació: www.auditorigirona.org/nitsdeclassica · 872 08 07 09

Segueix-nos a:

@NitsdeClassica

#CiutatdeFestivals

AuditoriGirona

#Nits4G

Auditori_gi

AuditorideGirona

NITS 4G

Sou instagramers, tuitaires, bloguers? Veniu a Nits de Clàssica i convertiu-vos en influencer del festival. Envieu un correu a info@auditorigirona.org i aconsegiu l'acreditació. Us reservem una zona especial per a vosaltres. Places limitades.